

Kredsfe ikke til at indeholde den fulde anordnings-
 mæssige Løn, saaledes som § 55 angiver. Det
 man havde overladt Sagen til nærmere Forhand-
 lingen mellem Kancelliet og vedkommende kommu-
 nale Autoriteter, har man ladet en Uensartethed
 finde Sted i Henhold til Forhold og Omstændig-
 heder, der have gjort sig gjældende i de enkelte
 Skoledistrikter, og man har erkjendt Umuligheden
 af at gennemføre ensartede Bestemmelser i alle
 Landets Skoledistrikter. Naar nu Spørgsmaalet
 bliver, hvorledes denne Anordning er bleven for-
 tolket ad praktisk Veie, vil jeg paa ingen Maade
 opholde mig ved de Exempler paa en anden Praxis
 eller en Praxis, som er i Modstrid med den Op-
 fattelse, jeg her har gjort gjældende, en Praxis,
 der er udført i enkelte Tilfælde, hvor særlige Om-
 stændigheder have kunnet tilkaabe en Forandring i
 den gjældende Skoleplan. Det er mig ikke om at
 gjøre at paatale saadanne enkelte Afsigelser fra,
 hvad jeg maa anse for at være den korrekte Op-
 fattelse af Anordningen. Det er klart, at, hvor
 der ingen Klager er, bliver der ingen Sag, og
 naar saadanne Forhold ikke tidligere have været
 paataalte, har man fra alle Sider fundet sig deri.
 Derimod bliver det en anden Sag, naar der har været
 Spørgsmaal om almindelige gjennemgribende For-
 anstaltninger til Forbedringer i Skolelærernes Kaar
 i Almindelighed, og da haaber jeg at kunne paa-
 vise, at det har været saavel Kancelliet som den
 senere Lovgivnings Opfattelse, at saadanne om-
 fattende Foranstaltninger ikke have kunnet gjen-
 nemføres ad blot administrativt Veie. 25. Mar. efter
 Skoleanordningen af 1814, reiste der sig Klager
 fra mange Egne af Landet over Skolelærernes
 flette Lønningsvilkår, og der indstrømmede
 da til Stændersforsamlingerne, saavel den i Ros-
 kilde som den i Viborg, en stor Mængde Andra-
 gender fra Landets Lærere om, at man maatte
 sørge for Forbedringer i deres Lønninger. Det
 var navnlig i 1836, at det gav Anledning til en
 vidtløftigere Debat, navnlig i den Roskilske Stæn-
 derssal, foranlediget ved det saakaldte „Provisi
 Birchs Andragende“. Man tænkte ikke den Gang
 paa, at det var en Sag, der ubelukkende var lagt
 i Administrationens Haand, og at, havde Skole-
 lærerne Hæie til Klager, havde ogsaa Kancelliet
 fuldstændig Fuldmagt til at forbedre disse Forhold.
 Det var ikke den Betragtning, der blev gjort
 gjældende, ikke en Gang i Stændersalen. Ivertimod,
 man tog disse Andragender under Forhandling
 og søgte at tilveiebringe et Materiale, hvorefter
 man ved Siden af Anordningen af 1814 og de
 i Kraft af denne gjældende Skoleplaner kunde
 tilveiebringe Forbedring i Lønningerne. Man
 vedtog da et Andragende i Henhold til disse For-
 handlinger, og det er en Frugt af dette Stæn-
 dernes Andragende, som vi have i Forordningen
 af 22de Mai 1839. Denne Forordning siger:
 „I Anledning af de Andragender, som i Marts
 1836 indkom til Kongen fra begge Stændersfor-

samlingerne, angaaende almindelige Forbedringer
 i Lærernes Kaar“. Dette er Indledning til
 Forordningen, som altsaa hentyder til, at Die-
 medet har været en omfattende Lønningsforbedring
 for Skolelærerne. Derefter komme saa de Be-
 stemmelser, som Forordningen indfører, og Hoved-
 bestemmelsen er da dens § 3, som forandrer An-
 ordningen af 1814 i dette Punkt, der taler om,
 at Offer og Accidentier skulde fradrages den an-
 ordningsmæssige Løn. Denne Bestemmelse op-
 hæves saaledes, at derefter bliver den anord-
 ningsmæssige Løn den, der i Henhold til § 55
 og den efter Loven af 1814 gjældende Skoleplan
 i Almindelighed tilkommer Lærerne, og desuden
 Offer og Accidentier. Dette er en af de almind-
 delige Foranstaltninger til Lærernes Lønningsfor-
 bedring, som siden er bleven truffet. Jeg skal ikke
 dvæle ved enkelte senere Forordninger af mindre
 Betydning, men som havde det samme Diemed,
 ad den ene eller anden Veie at tilveiebringe For-
 bedringer i disse Kaar. Jeg skal blot nævne
 Forordningen af 22de Marts 1843 om Skolelærernes
 Hjælpekasse og 23de April 1850, som ogsaa
 indeholde Rettelser for Skolelærerne, alle Bestem-
 melser, som forekomme mig vilde være fuldkommen
 overflødige, dersom man var gaaet ud fra den
 Grundfætning, at Ordningen af disse Forhold laa
 ubelukkende hos Administrationen. Hvis en saadan
 Betragtning, altsaa har været raadende indenfor
 visse Grændser, i alt Fald før 1848, forekommer
 det mig at være indlysende, at dette i forøget
 Grad maatte blive gjældende efter Grundloven.
 Det ses da ogsaa, at siden 1849 har Lønnen om
 en ved administrativt Foranstaltning gennemført
 almindelig Lønningsforbedring for Kommunernes
 Lærere været en Løkke, som jeg intetsteds ser at
 være fremkommen, ikke fordi der ikke er klaget
 nok over Lærernes flette Lønninger; thi man er-
 indrer jo, at der i den Henseende i Salvedserne
 atter var en af disse periodiske Strømninger af
 Klager, som fandt stærk Gjenlyd her i Salen og
 foranledigede Loven af 8de Marts 1856. Loven
 af 8de Marts 1856 henviser ikke til en admini-
 strativ Ordning af disse Forhold. Ivertimod!
 Jeg kunde maasse minde om en Bestemmelse, der
 var indeholdt i det foreslåede Udkast til denne
 Lov, som forøvrigt senere gik ud, en Bestemmelse,
 som skulde hjemle Administrationen en særegen
 Ret overfor Ordningen af Skoleforholdene efter
 Samraad med Skolelærerne. Denne Bestemmelse
 havde det daværende Ministerium forøvrigt allerede
 ladet falde, tilbøls som det synes overfor en
 Indvending, som gik ud paa, at det kunde be-
 frygtes at stride mod Grundloven, at overlade
 Administrationen at sætte en Bestemmelse af
 Grændserne mellem Administration og Lovgivning.
 Loven gaar forøvrigt, som de Herrer bekyndt, ud
 paa at indføre en ny Lønningsforbedring for
 Skolelærerne ad de to bekjendte Veie, nemlig
 dels ved Skolepengesystemet, dels ved Alders-